

afrika fer at reka sama politikk móttvegis Namibia sum móti hinum grannalöndunum — við at hava búskaparligt kvørkratak á okkum.

Suðurafrika misbrúkti ST móti SWAPO

— ST-fríðarættlanin fyri Namibia kom í gildi 1. apríl. Men tað vóru nogvir trupulleikar longu um tað mundið, og heimspressan segði frá, at tað vóru hermenn hjá SWAPO, sum brutu fríðaravtalurnar við at fara úr Angola og inn í Namibia við tí endamáli at gera av við suðurafrikonsku hereindirnar. Hvørja viðmerking hevur tú til hetta?

— Hermenn okkara hava stríðst fyri sjálvstýri seinastu 23 árin. Hetta stríð hevur verið í Namibia og ikki úttanfyri landamark. 1. apríl vóru okkara hermenn í Namibia til reiðar at geva seg yvir til Untag-deildirnar hjá T, men tað visti seg, at tær vóru tianverri ikki mannaðar tá og hetta brúktu suðurafrikanarar til egnar fyrimun. Upp á ein ella annan sníldisligan hátt villedu teir ST-umboðini og fingi loyvi at gera seg inn á SWAPO-hermenninar. Meira enn 300 av okkara ungu monnum fullu. Tað, sum er áhugavert, er, at teir vóru ikki dripnir á vígvøllum, teir vóru allir myrdir. So her megnuðu suðurafrikanarar at villeda ST-umboðsmenninar og gera av við fleiri hundrað namibiarar.

— Hvør fer at vinna valdið í Namibia?

— Tað fer SWAPO. Spurningurin er bara, um vit klára at fáa 2/3 av øllum atkvøðunum. Men hetta fer so namibiska fólkid at avgera. Ynskir tað, at vit stýra einsamallir se fara vit at umhuga at gera tað, men ynskir tað, at fleiri flokkar koma at mynda eina stjórn, so eru vit eisini fyrri tí.

Walvis Bay

Vit spurdu eisini Toivo Ya Toivo, hvussu nógv eitt sjálvstøðugt Namibia er vert, tá tann tydingarmikli havnabýurin Walvis Bay framhaldandi verður suðurafrikanskur?

— Tað er ein sera óheppin støða, at altjóða samfelagið hevur loyvt Suðurafrika at varðveita Walvis Bay, sum jú er sera tydingarmikil fyri búskap okkara. Endamálið hjá Suðurafrika við at krevja rættin til Walvis Bay er at tvinga eitt sjálvstøðugt Namibia at gera eftir suðurafrikonskum ynskjum.

Men vit mugu so royna at klára okkum og vit fara so at kanna møguleikan fyri at útbýggja havnina í Luderits ella Swapokomund. Meðan hetta verður gjørt kunnu vit so eisini brúka havnir í Angola til okkara innflutning og utflutning.

— Hava búskaparlig tiltøk imoti apartheidstyriminum í Suðurafrika og Namibia tyding fyri tykkum, soleiðis at skilja at tey skunda undir avtøkuna av apartheidstyris-skipanini?

— Sjálvt smærri tiltøk vita vit muna. SWAPO heitir tí á altjóða samfelagið um at seta tiltøk í verk imoti Suðurafrika og tess hersetingastýri í Namibia fyrri á tann hátt at tvinga teir til samráðing-arborðið.

Heldur føroyingar eiga at gevast

Toivo Ya Toivo sigur seg annars kenna til aktuella stöðu Føroya í hesum sambandi, hann sigur seg vera fegnan um, at føroyingar hava samtykt boykott móti bæði Suðurafrika og Namibia men

heldur tað vera skeiðt av føroyingum at halda fram við samstarvinum við hersetingarstjórnina í Namibia alt hetta árið og ein part av komandi ári við.

— Eg havi skilt, at tit hava nokur fiskiskip, sum veiða í namibiskum sjógvi. Tit áttu at vita, áðrenn tit gjørdi slikar avtalur, at sambært viðtøkuni hjá ST viðvíkjandi Namibia, so er tað ólógligt at troyta fiskiríkidømi tilhoyrandi Namibia. Tit mugu eisini vera greiðir yvir, at tit á henda hátt í veruleikanum eru við til at stuðla Suðurafrika í hjálandapolitikki tess og í royndunum at berjast alla demokratiska móttøðu í Namibia niður við vápnunum.

Leigan, sum tit gjalda fyri hesa fiskiveiðu, fer í roynd og veru til á fígga suðurafrikonsku krigsmaskinuna við. Tit eiga at gera tykkum heilt greitt, at tit hava gjørt avtalur við eina rasistiska stjórn, sum vanvirðir sjálvsögdu rættindini hjá tí namibiska folkinum.

— Vit heita tí á føroyskar myndugleikar um at fáa hesar fyrtikur tykkara at gevast við fiski-

skapinum nú alt fyrri eitt. Tá Namibia verður fritt og frælst og hevur fingið eina folkavalda stjórn, tá kunnu tit koma aftur til okkara at samráðast um fiskiveiðusamstarv, men tað verður so eftir okkara treytum, tí fiskiríkidømi er okkara.

Tjóðskaparligir nationalistar

— Hograpolitikkarar í Føroyum og serliga upphavsmáðurin til føroyska samstarvið við Namibia og Suðurafrika hava litið gott at bera tykkum í SWAPO. Teir siga, at tit eru ein kommunistiskur terrorfelagsskapur og umboða als ikki namibiska fólkid?

— Allir teir felagsskapir og tær frælsisrørslur í Afrika, sum hava gingið á odda í stríðnum imoti hjálandaveldinum til tess at fáa frælsi, hava verið skýrdir kommunistiskir yvirgangsfelagsskapir, og vit eru einki undantak, men vit eru hvarvi kommunistar ella terroristar. Vit eru tjóðskaparligir nationalistar, sum hava sum fremsta aðalmál at geva folkinum í Namibia frælsi, og tí stríðast

Fra SI-raðstevnuni í Stokkhólm í juni, har umboð fyrri svørtu meirilutarnar í Suðurafrika og Namibia høvdu høvi at greiða umboðum fyrri flest allar javnaðarflokkar í heiminum frá støðuni í syðra parti av Afrika

við imoti suðurafrikonsku rasistunum. Øll tey, sum ganga inn fyrri status quo — sum ynskja, at stöðan skal ikki broytast — og sum vilja hava, at Suðurafrika framhaldandi skal sleppa at reka sin apartheidpolitikk í Namibia, tey skýra okkum sum kommunistar, so tá hogravendur politikkarar í Føroyum, skýra okkum sumso, so er tað tí, at teir taka undir við suðurafrikanska hjálandapolitikkinum.

Kirkjan týðandi leiklut

— Hesir somu politikkarar

Blaðmaðurin hjá Sosialinum hittir aðalskrivaran í SWAPO, Toivo Ya Toivo og leiðaran í ANC, Oliver Tambo

skýra eisini namibisku kirkjurnar kommunistiskar yvirgangsfelagsskapir?

— Vit eru eitt trúgvandi fólk. Kirkjurnar eiga sín tyðandi leiklut í, at fólkid ikki er fallið í fátt, men hevur tikið dystin upp imoti fremmenda yvirganginum. Tær eiga ein tyðandi part av æruni fyrri, at vit í dag höma eitt frælst Namibia. SWAPO hevur sama aðalmál sum kirkjurnar, og tí standa kirkjurnar SWAPO nær.

Walvis Bay

Sambært ætlan ST fyrri Namibia, so fer tydingarmikli havnabýurin Walvis Bay eisini í framtíðini at vera á suðurafrikonskum hondum. Vit spurdu Toivo Ya Toivo hvussu ein komandi stjórn í Namibia fer at fyrirhalda sær til fyrtikur í øðrum löndum, sum framhaldandi fara at samvinna við suðurafrikanarar í Walvis Bay?

— Samstary við suðurafrikonsku myndugleikarnar í Walvis Bay meta vit at vera at ganga imoti áhugamálinum hjá tí namibiska folkinum, eisini tá landið hevur fingið sjálvstýri. Hoast Walvis Bay í fyrstu atlagu verður á suðurafrikonskum hondum, so halda vit, at hesin býurin er ein natúrligur partur av Namibia. Men vit kunnu sum er ikki gera annað enn at heita á onnur lönd, um ikki at gera bruk av havnini í Walvis Bay. Við at brúka hesa havnina goðtaka tit, at hon er suðurafrikonsk, og tað eru vit namibiarar ikki fegnir um.

Gevist

Toivo Ya Toivo sigur at enda í samráðuni við Sosialin, at fremsta endamálið hjá SWAPO, teimum namibiskum kirkjunum og øllum namibiska folkinum er at fáa frælsi og vald í egnum landi — og fáa burturbeint apartheid. Henda skipanin er framvegis í stóran mun galdandi í Namibia eisini, so tað verður eitt tørt tak hjá nýggju stjórnini at gera upp við alt suðurafrikanska hjálandastýri.

— Um hetta fer at eydnast okkum til fulnar veit enn eingin. Men nógv tal ar fyrri, at suðurafrikanarar fara at gera alt fyrri at leggja okkum forðingar í vegin, so tað hevur tyding fyri okkum, at umheimurin — eisini Føroyar — skilir stöðu okkara og ikki motarbeiðir okkum, so sum tit í veruleikanum gera við at hava samstarv við Suðurafrika og suðurafrikonsku hersetingarstjórnina í Namibia. Gevist við fiskiskapinum og komi aftur til Namibia, tá landið er fritt.